

Փոքր ՇԱՐԱՐ օրերը կը նրաւարակուի :
Տարեկան բաժանորդացիքն է երկու և կէս արծաթ Մեծիտ կանխիկ վճարելի , բէ՛ մայրաքաղաքիս և իւր արուարձանաց և բէ՛ գաւառացիս :
Վեց և երեք ամսոց համար ալ բաժանորդ կը նշանակուի :
Հատը 40 փարայ է , և կը գտնուի մասնաւորապէս Պանթ-Գաբու ջրավաճառ և գրավաճառ Պողոս և Յակոբ աղայից խանութները :

Ծանուցման տողը 3 դուրուշ է մէկ անգամի համար : Աւելի աման կըլլայ աւելի անգամներու համար :
Խմբագրութեան վերաբերեալ որ և է գիր ուղղելի առ Տնօրէն-Տէր Հ. Ս. Ալադճճեան Կ. Պոլիս Պալլոց-բազար Նաֆիէ խան վերի յարկ բիւ 16 :
ADRESSE
H. S. ALADJADJIAN
Directeur du journal Arménien Pounch
—16 Nafié-Han, Balouk-Pazar 16—
CONSTANTINOPLE

ԹԻՒ 2456

Ո Ւ Ր Բ Ա Ր

1889 ՅՈՒՆԻՍ 23

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ ՓՈՒՆԵՉ
Վեհապետ կամ Վեհապետ տա-
կան անխտիր կը գործածուի
վեհերի , Պալլայի , Իւլայի առա-
ջին կամ երկրորդ և մինչև Միւ-
թեմայիցի աստիճանն ունեցող աղ-
բայնոց և այլոց համար , աղբա-
յին պաշտօնական թղթոց և աղ-
բային լրագրաց մէջ , մինչդեռ
թուրքերէնի մէջ այդ ամէն աս-
տիճաններու համար իրարմէ շատ
տարբեր տիտղոսներ կամ մակ-
դերներ կան և ինքանով կը գոր-
ծածուին : Տակաւին կը գործի ի
մեզ թէ Պատրիարքարանի Վեհա-
պետական տարը (իւրեք մէկ Իւլա
սընթեր Սանի աստիճանէ է)
վեհա . Մագաւա Սիման պէյի
հետ (Պալլայի աստիճանաւոր է)
յայցելութիւն դնայ առ արտա-
քին գործոց վեհա . Նախարարն
(վեհեր է) , և այլն : Տէս թէ ու-
չափ արտառոց ու այլանդակ է
այս աստիճանն , քանի որ մեծ
տարբերութիւն կայ յիշեալ աս-
տիճաններուն մէջ : Գանիցի գե-
տեցինք թէ պէտք է վերջ տալ
այս ամօթալի անհեթեթութեան ,
և տիտղոս կամ մակդեր սահմա-
նել մէն մի աստիճանի համար
հայերէնի մէջ ալ , և թէ՛ դժուա-
րութիւն չկայ , քանի որ մեր լե-
զուն ճոխ ու փարթեմ է մանա-
ւանդ մակդերներու կողմանէ ալ ,
չուսկ ուրեմն մեր գիտողութեանց
ծայնը լսելի լինելով ի Պատրի-
արքարանի՝ Ուսումնական խորհր-
դոյ մէջ ուշադրութեան առարկայ
կդաւ և մասնաժողովոյ մը յանձ-
նեալ խնդրոց կարգը դասեցաւ ի
ներկայութեան Ամեն . Ս. Պատրի-
արք Հօր : Տարիի մը չափ ժամա-
նակ անցաւ , յորմէ հետէ այս
յանձնարարութիւնն եղած է . սա-
կայն ցարդ որ և է արդիւնք կամ
կարգադրութիւն չտուեցաւ : Ե-
թէ եղած է կարգադրութիւն մը ,
պէտք է հրատարակել , որպէս զի
ըստ այնմ գործածուին մակդերը :
Կըստսեմք մեք , որովհետեւ ինչ-
պէս ի սկզբան դրած էինք , չեմք
կրնար մակդերներու անխտիր գոր-
ծածութեամբ անհեթեթութեան
մէջ գտնուիլ : Չեմք գիտար թէ
ինչո՞ւ այսչափ ուշացաւ այդ կար-
գադրութիւնը : Մեծ բան մը չէ :

(Թղթակցութիւն Փոքր ՇԱՐԱՐ)
Պրոքուրէն . - Ն. Երգ 5 Յունիս
1889 . - Ինքնաշարժ ընկերութեան
Սիթի Օֆ Փարիզ անուն նորակա-
ռոյց վիթխարի շոգենաւն Ն. Եր-
քէն Գուրիսթաուն (Սնդղիս) ժա-
մանած է 5 օր և 23 ժամու մէջ :
2860 մրոնի ճանրայ է : Այս հըս-
կայ շոգենաւուն մեքենայը 20
հազար 200 ձիու զօրութիւն ու-
նին : Գանի մը չաքաթ յառաջ Հո-
ւանայէն 700 ճանրորդով մեկ-
նող շոգենաւու մը մեքենայն Ու-
կիանոսի մէջ կըկոտրի , և մեքենա-

յին ինկած աղբը ծակելով կըսկսի
ջուր լցուիլ : Բարեբաղդաբար
անգլիական շոգենաւ մը տեսնե-
լով մօտալուտ վտանգն՝ անմիջա-
պէս յօգնութիւն կը հասնի , և
իւր բեռները ծովը թափելով՝
երկու ժամու մէջ կողատէ 700
ճանրորդները . փոքր տղայքն ան-
գամ կ'ողջենքը լեցնելով՝ ճա-
խարակներով իւր նաւը կ'առնու ,
վան զի աղեաց պատճառաւ ան-
հնար կը լինի մակդեր մեքենա-
յունել . և ամենքն ալ կը փոխա-
դրէ յԱմերիկա : Յիշատէիֆիոյ
մէջ մեծ ընդունելութիւն կըտա-
ւաւորարար շոգենաւուն երիտա-
սարդ քաջարի նաւապետին , և
չողանտայի թագաւորը պատուա-
նշան ընծայեց նա . - Մօտերս
պիտի շինուի Ն. Երքէն Պոսթըն
(12 ժամու ճանապարհ է և 240
մրոն) նոր թղթատարութիւն մը :
Ստորերկրայ երկաթ խողովակը
պիտի զետեղուին մեծագումար
ծախիւք , և օգահան գործիքով
պիտի մղին ծրարք , նամակք , և
այլք , 40-45 վայրկեանի մէջ , չա-
փաւոր գնով : Արդէն հատ մը կայ
Ն. Երքէն մէջ նշանաւոր Յիֆո
Ալիւս պանդոկէն մինչև Վօլ Սըթ-
րիտի մեծ Պոստն , որ 60 փող-
ցի չափ տեղ է և կէս ժամէն ա-
ւելի կը տեսնուի հանրակառօք :
Դարձեալ Նիւ-Եորքի մէջ մեծ ըն-
կերութիւն մը այս օրերս կաւար-
տէ երկու տարեէ հետէ սկսած
մէկ գործը : Ստորերկրայ հաս-
տատուն խողովակը կը դրուին
հետեւեալ , որովք ձմեռները տաք
չողի պիտի մատակարարեն ու-
ղող տուններուն և խոնութիւններուն ,
կաղի պէս՝ չափով : Տեսնելու ար-
ժանի է այս գործարանն . - Ամե-
րիկայի մէջ ալ կան միամիտ ան-
ձինք , որ տակաւին կը հաւատան
և յորդ կընծայեն կախարդաց :
Պիչօֆ անուն երեւելի կախարդն՝
որ երբեմն 5-6 օր շարունակ կը
քնանայ , և արթննալէն վերջը ի-
րեն դիմողներուն մօքերնուն ան-
ցածն իրենց կը յայտնէ եղեր ,
այս օրերս օտար տեղ մը գրա-
նուելով անհանգստութիւն կըդ-
գայ և կիսայ անշունչ : Բժիշկ
կանչուելով կը հաստատէ թէ մե-
ռած է և մարմինը կը յօշոտի
առ ի բժշկական քննութիւն : Կի-
նը իմանալով զայս՝ դատ բացած
է բժիշկին դէմ , առարկելով թէ
ամուսինը մեռած չէր այլ կը
քնանար ըստ ուղիորդեան :
Տեսնենք թէ օրէնքն ի՞նչ պիտի
վճռէ :

Սեփաթ . 9 Յունիս 1889 . -
Նախորդ ամսոյ 30 ին , գործոյ մը
պատճառաւ յեւրոպիա ուղևորե-
լով և շարունակ դառ ի վայրեր
անցնելով՝ հետեւեալ օրը մօտնք
ի քաղաքն : Եւրոպիայ շինուած է

ի ստորոտ լերան մը , որոյ դադա-
թան վերայ կը տեսնուին հնօրեայ
բերդերու քայքայեալ պարիսպը ,
և սրածայր ապառաժք՝ որք , կար-
ծես թէ՛ սաստկացողներով արե-
գական ջերմութիւնը կը թափեն
քաղաքին վերայ : Շէնքերը բաւա-
կան ճաշակաւ կառուցեալ են ,
մէկ մէկու վերայ բարձրացեալ ,
Փողոցներն ա՛յնքան նեղ են , որ
սայլի անցողաբան անհնար կը-
նեն . 8000 ի չափ բնակիչ կայ .
մեծ մասն՝ մահմետական են . հայք
բազմութիւն են յոյներէն ու հրէա-
նէրէն . կան սակաւաթիւ հայ հը-
ռոմէականք ու բողոքականք ալ :
Կառավարութեան պաշտօնատան
չէնքը լաւ գիւրք ունի , քաղաքին
հարաւակողմն գիտակի մը եղբերքն ,
որ քաղաքին մէջէն անցնելով կը
միանայ Նէշիլ-Բոսֆօրի հետ : Բիշ-
մը վերը կը տեսնուի պղնձի գոր-
ծարանն եւրոպական շէնքերով :
Հայք ունին 7 եկեղեցի , որոց ե-
րեքը տեսնք : Մայր եկեղեցւոյ
քովէ աղբային վարժարանն ժեզ-
ուիթք սօստ ևս հաստատած են
վարժարան մի , ուր կը յաճախեն
200 ի չափ հայ աղջիկք : Առանց
դերու թէ մեր վերայ ինչ տպա-
ւորութիւն ըրաւ մեր տեսած աղ-
բային վիճակն , հերիք կը համա-
րեմք ըսել թէ շա՛տ վախճ ու հո-
գածութիւն պէտք են և եղբայ-
րական սէր և միաբանութիւն ե-
կեղեցւոյ և կրթական հաստատու-
թեանց բարեկարգութեան ու
պայծառութեան համար : Պարտ
կը համարեմք դիտել միանգամայն
թէ պէտք է հանապաղ աղբու և
եռանդուն յորդորներու ուղղել առ-
ժողովուրդն , կրօնասիրութեան
ու ուսումնասիրութեան հունք ի
նոսա վառելու բորբոքելու հա-
մար :

Եւրոպ . 6 Յունիս 1889 . - Մեր
նախորդ գրով քաղաքին տեսքին ,
բերքին , օգին և ջրոյն , արհես-
տական և վաճառականական դեր-
քին , մասնակի առաւելութեանցն ,
մերայնոց նիւթական և բարոյա-
կան վիճակին վերայ դադաւար
և ծանօթութիւն տուած չէինք :
Ահաւասիկ այս անգամ այդ թե-
րին կը լրացնեմք բաւական տե-
ղեկութիւններ հաղորդելով հե-
տաքերը ընթերցողաց : Արտա-
քուստ ուշադիր դիտողի աչաց
առջև զմայլելի կերպարան կըն-
ծայէ Եօղլատ : Վայելուչ և չըբ-
նաղ տեսարան մի ունի : Կեսա-
րիոյ ուղիէն ի քաղաքս մանող ու-
ղեւոր մը կը հիանայ այս քաղաքին
չբաւոր վիճակին վերայ : Ուլու-
ճամի ըսուած մղկիթն նշանաւոր
է իւր հոյակապ շինուածքով , իւր
գեղեցիկ և ճարտար յորինուա-
ծով . ի մի բան՝ գերազանց է ներ-
քին և արտաքին երեւոյթով : Հա-

ւաստեալ կը պատմեն քաղաքա-
ցիք , Հայք և Թուրք , թէ՛ իւր
չընհայեաց և խոհեմ ընթացքով ,
բնածիր տաղանդով և այլ գրք-
ծօն բարեմասնութեամբն , սոյն
Ուլու ճամիին Միւթեղիթեան
պաշտօնն վարած է շատ տարիներ
հանգուցեալ բարեյշխատակ Օհան
Զորպաճի Ասլանեան : Սա՛ ի կեն-
դանութեան իւրում ա՛յն աստի-
ճան սէրն և համարումն երկց աղ-
բաց դրաւած է առ ինքն , մաս-
նաւորապէս թրքաց մեծամեծաց
և երեւելաց , որոց առաջարկու-
թեամբ և ստիպմամբ ընդունած
է այդ ծանր և կարեւոր պաշտօնն ,
զոր արդարապէս և անապառա-
պէս վարելով և բազում զոհողու-
թիւններ ի դարձ դնելով նիւթա-
պէս և բարոյապէս , իւր հոգա-
տար խնամակալութեան վերայ
սքանչացած և բարձրաստիճան Խա-
լամ պաշտօնէի մը վայել մեծարա-
նօք յարգած և պատուած են
զինքն : Արդարեւ զարմանալի է ,
սակայն ստոյգ իրողութիւն մ'է
այս , զյոր վերայ երբեք տարա-
կուսիլ հարկ չէ : Գաղաքին տու-
ներն խանութներն և չուկան շատ
վայելուչ և բարեճե են . խանութ-
ներուն և վաճառատանց շատերն
քարուկիր , տուններն ընդհանրա-
պէս կղմխտով ծածկուած եւ
ներքին ու արտաքին երեսներն
կրպիկ սպիտակ ծեփով ծեփ-
ուած , երկյարկ և եռայարկ են :
Թրքաց բնակարաններ Հայոց և
Յունաց բնակարաններէ բաժան-
եալ են , թէպէտ Հայ և Յոյն թա-
ղերու մէջ բացառաբար տեղ տեղ
կը գտնուին նաև թրքաց տուններ ,
որք չեն հաճիր իրենց պաշերէն
մնացած բնակավայրերէ և կամ
իրենց քրիստոնեայ դրացիներէ
բաժնուիլ : Գաղաքին օդն մաքուր
է թէպէտ , սակայն ի ձմեռան շատ
հարբուխ կը մատակարարէ , մաս-
նաւորապէս անոնց , որքնոր ոտք
կը կոխեն այսր : Զուրն՝ հարաւոյ
կողման թաղերու մէջ առատ ,
իսկ հիւսիսոյ թաղերու մէջ սա-
կա է : Նշանաւոր է Շէքէր Բու-
նարի անուն աղբեր ջուրն , որ ար-
դարեւ շաքարի նման քաղցրահամ
է մաքուր է . նաև Ահմէտ-քէհեա
անուն աղբեր ջուրն՝ որ շատ մեղմ
և թեթեւ լինելով , իւր ընտիր
յատկութեամբն անուանի է : Սոյն
երկուքն աղբերը հիւսիսոյ կողմն
են , և յամարան իրենց հոսանքն
կը նուազեցնեն , այնպէս որ ջրկիր
տղայոց և կանանց հոծ բազմու-
թիւն մը շարունակով աղբերց առաջ
ժամերով կուգան անդ , որ կար-
գին իրենց գայ և կուժերնին ու
սափորնին լեցնելով մեկնին . շատ
անգամ կը պատահի որ ջրկիրը
կին կամ տղայ , միմեանց կու-
ժերն ու սափորներն կը կոտրեն ,
աղտոտ լեզուաւ միմեանց դէմ
սոսկալի հայհոյութիւններ և պըժ-

գալի խօսքեր կուղղեն , դորս լու-
ղը կը սոսկայ և քաղաքին բարո-
յական վիճակին վերայ ծանր աղ-
նարկութիւններ ընելու հարկին
մէջ կը գտնուի : Ինչպէս ասիա-
կան շատ դաւառներու մէջ , նոյն-
պէս և աստ սովորութիւն է որ
կանայք և հարսուներ կերթան
յաղբեր սափորներ ի ձեռնին , ջը-
րոյ . նուազութեան պատճառաւ
ժամերով կըսպասեն , խօսակցու-
թեան և բամբասանաց դուռ կը
բանան , զիրար կը վատահամ-
բաւեն , և եթէ իրենց սեռէ չտի-
րած անձերէն մէկը նոյն ժամայն
ներկայանայ անդ , առիթ կը
վնասեն որ դանակոծեն զմիմեա-
նըս և իւրեանց սրտից թոյներն
ժայթքեն միմեանց : Աւաղելի վի-
ճակ . եթէ արք և ընտանեաց
գլուխ եղող անձինք չարաթը 20
փարայ կամ 30 փարայ վճարեն
մասնաւոր ջրկիրներու , և իրենց
հարսերն՝ կիներն ու դաւակներն
չյոյկն յաղբուր , միթէ իրենց ան-
ձանց և իրենց ընտանեաց զոհո-
ղութիւն մը ըրած չեն համարուիլ ,
և պատուոյ նախանձանդորու-
թեան ինդիւրն միթէ 20՝ 30՝ 40
փարայէ շատ աւելի արժէք չու-
նի : Զմուռամբ յիշել որ բարե-
կիրթ և աղիւս ընտանեաց շարք
մի ևս կը գտնուին աստ , որք
դժբաղդաբար տեղոյս Հայ Ժո-
ղովրդեան մեծամասնութիւնը չեն
կազմեր , և որք , սակայն՝ ունին
պատուոյ զգացումներ , և կը
տարբերն յոյժ ուսմիկ և անուս
դասակարգէն : Գաւառիս արտա-
դրութիւնքն են գլխորդ , սա-
լէպ , քիլիմ , դահլի , աֆիօն ,
թիֆթիկ , բուրդ , ցորեն , հաճար ,
գարի : Այս բերքերով առևտուրն
ընդհանրացած է , որոյ շնորհիւ՝
ստուար թուով Հայ և Յոյն խու-
ղիչք , գողիչք և յարդարիչք կապ-
րին , 5-6 ամիս շարունակ գործ
գտնելով և դժհացուցիչ օրական-
ներ ստանալով : Արմուրն շատ
առատ և ընտիր . այս տարի ար-
մուտեաց գիններն շատ աժան են ,
այնպէս որ մէկ շինիկ ցորեն (6 հօ-
լա) մինչև 50 փարա կը վաճառ-
ուի , բայց գնող դուռ ուրեք կը
տեսնուի : Ընտիր տեսակաց գինն
է 4 1/2-2 : Արմուտեաց վաճառակա-
նութեամբ գրազողներու առաջի-
նքն և գլխաւորն է տեղոյս աղ-
բային երեւելաց կարգէն Փա-
մաղեանց աղին ընտանիքն : Այս
ընտանիք՝ իւր դարմական ոյժով ,
իւր ընդարձակ գործառնութեամբ ,
իւր բարձր դիւրով և վարկով
ծանօթ է ասիական բազում դա-
ւառաց , և միանգամայն եւրոպա-
յի մի քանի ծովեղբ քաղաքաց .
ունի իւր մէջ ուսեալ աղիւսաւա-
րոյ՝ դպրոցասէր և կրօնասէր ան-
դամներ , որք պատիւ կը բերեն
հայութեան , ազգի և եկեղեցւոյ :
Տարեկան տոնավաճառ մի ևս ու-

նի Եօդրատ . Կըստի Յուսիսի 15 է
և Կը լրանայ ցվերը Յուսիս ամսոյ,
Երեքշաբթի օրերն քաղաքին մէջ
իւր մասնաւոր տեղը, իսկ Էօրեք-
շաբթի և հինգշաբթի օրերն տեղ-
ւոյն հարաւային արեւելեան կողմն
լեռնադաշտի վերայ : Հազարաւոր
անձանց ժողով մը սոյն լեռնա-
դաշտը ծածկելով, անկանոն կեր-
պով խումբ խումբ կը հաւաք-
ուին, կը դուռն, կ'որոտան, և
մեծ եռանդով, բարձր աշխոյժով,
շահագիտական անկարգերէն ա-
ւելնալով, անսպառ համակեր քոս-
քերով ապրանք կը գնեն և կամ
կը փոխանակեն ի միմեանց : Առ-
ևտրոյ խիստ տաք ժամանակն
բնականոր անձինք, թուրք, քուրդ,
չերքէզ, հայ և յոյն վաճառա-
կանք, ասիական բազում գաւառ-
ներէ եկող օտար դրամատերք,
մեծ դուռներ կը բերեն և կը
վաճառեն աստ, ստուար քանա-
կութեամբ գնելով արջաւ, ոչ-
խար, ձի, ջորի : Դիտել արժան
է որ այս տօնավաճառ մեծաւ մա-
սամբ չորքոտանի շահաբեր անաս-
նոց կը պատկանի, թէպէտ և
ապրանաց վաճառք ևս կը լինին
աստ : Վաճառելի նիւթին կամ
անասնոյն սակարկութիւնը խիստ
զարմանալի է : Երկու սակարկիչնե-
րու ձեռքեր միջնորդաց միջոցաւ
երբեմն կէս ժամ, և երբեմն ամբ-
բոյժ մի ժամ կ'որորին և կը ցըն-
ցուին, այնպէս որ վաճառողն
տեսալ մը ձանձրոյթ գտալով կը
հաճի և կը զիջանի ք վար խալը-
նը կէօք ըսել և սակարկութեան
վերջ տալ : Տեղացի ամեն կարգի
անձինք սոյն տօնավաճառի շնոր-
հիւ կը շահին առաւել, և նոքա՝
որ չունին դրամագլուխ, իւր միջ-
նորդ ծառայելով, մին կամ զմիւ-
սըն համոզելով, կը յաջողին գո-
հացուցիչ օրականներ ձեռք ան-
ցունել : Վերջապէս սոյն տօնավա-
ճառ Եօդրատի թրքին, Հայուն
և Յոյնին շահու մեծ աղբիւրն է,
առանց որոյ քաղաքացւոյ մեծա-
մասնութեան երեսն բնաւ չծիծա-
ղիր, ստամբքն չյաղենար, ըն-
տանիքն չզուարթանար : Դի, մաս-
նաւորապէս խօսելով մերայնոց
շատեր արհեստագէտ են թէպէտ,
զոր օրինակ, դարբին, երկաթա-
դործ, պայտար, համառագործ,
թիթեղագործ, ոսկերիչ, դեր-
ձակ, հիւսն, սրմնադէր և մաս-
վաճառ, սակայն ի վերայ այսր
ամենայնի մի քանի դաւառաց մէջ
գտնուող ազգայնոց նման յա-
ռաջիմամբ չեն իրենց ուսած ար-
հեստներու մէջ և ջանք ալ չու-
նին կատարելագործել զայնս :
ուստի այս պատճառաւ արհեստ-
ներն աստ օրքան զօր կը յետա-
դիմեն և նոքօք զբաղողներ օր
ըստ օրէ կաղքատանան : Միայն
մի ոսկերիչ կայ հայազգի, որ զյա-
ճախորդն կը գոհացնէ իւր բնա-
տուր տաղանդով, և հիւսն մի
հայազգի՝ որ փոքր ինչ ճարտա-
րագետ կոչուելու հանգամանքն
ունի : — Տեղւոյն վարժարաններն
են հինգ . չորսն՝ արեւելեան սեռի,
իսկ մին՝ իրեկան սեռի համար :
Սոյն չորս վարժարանաց մին կը
կոչուի Աղգ . Մայր վարժարան,
որ ունի 350 աշակերտ, ամենքն
ալ ձրի . ուր՝ դաստառ . մի
դաստիարակ . ծախքն է տարին
120 ոսկի . պնակներն և եկեղեց-
ւոյ այլ և այլ հասոյթներն են որ

կը հոգան սոյն վարժարանի ծախ-
քը : Այս վարժարանն նորնոր
ուսումնական Խորհրդոյ անմիջա-
կան հսկողութեան ներքեւ է . և
Խորհրդոյն ատենադպիր է Բէն-
տին կը վարէ տեսչութեան պաշ-
տօնն . նաև ձրեպաշտ կը դասա-
խօսէ դաղլիարէի և կրօնագի-
տութեան դասերն : Ուսումնական
Խորհրդոյ անդիւ անգամայն ջանքն
և հոգածութիւնն ի հարկէ սոյն
վարժարանի գիրքն պիտի բարձ-
րացնեն : Երկրորդն՝ Վահանեան
վարժարան, 80 աշակերտօք է երեք
դասատուօք : Սոյն վարժարանի
աշակերտք թոշակաւոր են և
ծախքն կը հոգացուի աշակերտաց
տարեթոշակներով : Սոյն վարժա-
րանի հոգաբարձութիւնն և անօ-
րէն դասատուն չեն ուղեր և չեն
հաճիր Պատ. Ուսումնական Խոր-
հրդոյ ձեռնհասութիւնն և իրա-
ւասութիւնն ընդունել, կը մեր-
ժեն աղգովին ընտրեալ յիշեալ
Խորհրդոյ ատենադպիրն և ծրա-
դիրն, որ Աղգ . Կեդր. վարչու-
թեան Պատ. Ուսումնական Խոր-
հրդոյ կողմանէ յօրինեալ և տըպ-
եալ պաշտօնական ծրագրէ քաղ-
ուած, և դաւառույն կացութեան
ինպատճառ սակաւ ինչ բարեփոխ-
ուած է : Աղգային մանկուղոյ
դաստիարակութեան խնդրոյ վե-
րաբերեալ ո և է նպատաւոր ա-
ռաջարկ, ո՛ր և է աղգօգուտ ձեռ-
նարկ չընդունելն՝ չգիտեմ, ի՞նչ
կը նշանակէ : Չհանդիւ և չլիշտ
նիլ՝ տգիտաց և կամ անձնահաւան
անձանց դործ է : Պարտ է ընդու-
նել, պարտ է ամեն ետականու-
թիւն և ամեն անտեղի դիտողու-
թիւն զոհել և ի բաց թօթափել
ի սէր աղգին, ի սէր դործական
յառաջդիմութեան սանուց, մա-
նաւանդ որ ուսումնական Խորհր-
դոյ անդամք թէ՛ ուսմամբ և թէ՛
փորձառական հանգամանօք շատ
բարձր են իրենցմէ : Երրորդն՝ Խո-
րէնեան վարժարան . ունի 150 ա-
շակերտ, 3 դասատու . ծախքն
3000-3200 . աշակերտաց ամա-
թոշակներով կը կառավարուի, և
դասատուաց ճիգերն ու զոհողու-
թիւնքն յոյս կուտան որ յառա-
ջագիծէ վարժարանն : Չորրորդն՝
Միաբանեան մասնաւոր Ընկ. վար-
ժարանն . ունի 50 աշակերտ . եր-
կու դասատու, և մի պաշտօն-
եայ . տնօրէնն՝ վարժարանին հիմ-
նադիրն է . աշակերտք թոշակա-
ւոր են . տնօրէնն ընդունած է
Ուսումնական Խորհրդոյ իրաւա-
սութիւնն և աշակերտաց ճշմա-
րիտ յառաջադիմութեան նպատ-
աւոր եղած բոլոր կարծիքներն
և Խորհրդոյն անդիւ սիրով յանձն ա-
ռած է կատարել, առանց ճշուե-
լու այս ու այն անձնաւորութեան
աղբեցութեան ներքեւ . հասցիքն
առ այժմ այնչափ գոհացուցիչ չէ :
Ուսումնական Խորհրդոյն տեսնե-
լով սոյն վարժարանի մասին տընօ-
րէնին ըրած պէտքէս զոհողութիւն-
ները, խոստացած է սատարել և
օժանդակ հանդիսանալ նիւթա-
կան և բարոյական կացութեան
և ի հարկէ իւր խոստումն կատա-
րելով քաջալեր կը կանգնի վար-
ժարանի հիմնադիրն : Կայ աստ
նաև Աղբատարիւրաց նորոգ հաս-
տատեալ ընկերութիւն մի, որ իւր
ժրջան աշխատութեամբ և դո-
ւելի ընթացիւն, սուղ ինչ ժա-
մանակամիջոցի մէջ 50-60 ոսկեղ

չափ դրամական նուէրներ հաւա-
քած է այս ու այն բարեփոխ և
աղբատար աղգայիններէ : Մեծ
յոյս կայ որ սոյն ընկերութեան
տնիւ անդամք իրենց աղգասի-
րական զոհողութիւններն կրկնա-
պատկելով ինպատառ աղբատար
մեծ դրամագլուխ մը պիտի դո-
յացնեն, որով պիտի սկսին օգ-
նել, ձեռն կարկուռել և միմա-
րել տեղւոյն աղբատներն, որեւ-
րքն և թշուառաց դասակարգն :
Թափողութիւն և կարողութիւն կը
մաղթեն էր :
Պրոստ . 18 Յունիս 1889 : —
Նախկին Մեծ-Եպարքոս Բարձր .
Խաչէմ վաչա որ երկու տնոյ
մօտ ժամանակէ մ'ի վեր Պրոստ .
յու հանքային ջուրերը կը զըտ-
նուէր, անցեալ հինգշաբթի ու-
ղեւորեցաւ ի Պալիս : Չորեքշաբթի,
ինչպէս կառավարութեան բարձր-
ատիճան աղագծեալք, նոյնպէս
և Գեր. Տ. Բարթողիմէոս Ս. Արք-
եպիսկոպոս փութաց երթալ Նորին
Բարձրութեան ողջերթ մաղթե-
լու, և մէկ ժամու չափ սիրալիր
տեսակցութիւն մ'ունեցան : Հե-
տեալ առաւօտ Նորին Սրբազ-
նութեան կողմէն Արք. Փոխանորդ
Տ. Արիստակէս Ծ. վարդապետ
ուղեկից եղաւ Նորին Բարձրու-
թեան մինչև ի Մուստաֆա, ուր
կը դանուէին նաև կուսակալ Իս-
մայիլ Հաֆէզ փաշա, Պիլէճիկի
կառավարի Ֆուատ փաշա և այլ
երեսի անձինք : Ամիս մը յա-
ռաջ քաղաքս եկաւ Սամաթիոյ
Աւագերէց Արք. Տ. Արիստակէս և
անցեալ կիւրակէ հանդիսաւոր
Պատարագ մատոյց : Նոյնպէս, Տը-
բաղիլդնի Աւագ քահանայ Սա-
րաճեան Արք. Տ. Բարթողիմէոս
որ ի դարձան անձին բուսական օ-
րերէ ի վեր տեղւոյն հանքային
ջուրերը կը գտնուի, վիճակիս ա-
ռաջնորդ Գեր. Տ. Բարթողիմէոս
Ս. Արքեպիսկոպոսի հրամանաւ Ս.
Պատարագ մատոյց, և տեղւոյն
աղգային վարժարանին աղբատ
մանկուղոյն ծախուց ինպատառ դու-
մար մը նուիրեց, որ նուիրած է
նաև ի Պալիս՝ Կեօիկ-Փաշայի ե-
կեղեցին Պատարագ մատուցած օ-
րը : Տ. Բարթողիմէոս բաւական
տարրերն ի Տրապիզոն պաշտօն
վարած և միշտ ժողովրդեան սէրն
ու համակրանքն վայելեալ և
նոյց խնդրանքօք կերպասեայ փի-
լոն առնուլ կանգնակ ու հրաման
ստացած է ամենայն Հայոց Վեհա-
փառ Հայրապետէն և Աղթամա-
րայ Ս. Կաթողիկոսէն :

Ա.Զ.Գ.Ա.ՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ի Փարիզ բնակեալ աղգա-
յինք որոշել են հայկական մա-
տուռ մը հաստատել անդ, և
Մարտիոյ Հայոց հովիւ Տ. Սա-
հակ քահանայն ընտանեօքն հան-
դերձ ի Փարիզ փոխադրել, պայ-
մանաւ որ դարձեալ ինքն վարէ
Մարտիոյ Հայոց հովիւութեան
պաշտօնն ալ :
— Առաջիկայ Սեպտեմբերի մէջ
պիտի բացուի կղերական վարժա-
րանն Արմաշի վանուց մէջ, ինչպէս
արդէն որոշուած է :
— Սխալթի Թեղուտ գիւղի
Ս. Յովհան վանուց հայր Տ. Ղա-
զար վարդապետ (Բամուզ մական-
ունենալ) նախորդ ամսոյ 12 ին
մեռել է, 120 տարեկան :

— Կարնոյ դաւառական վար-
չութիւնը նկատելով որ ամսոյն
սկիզբները պատահած գետնաշար-
ժը եկեղեցւոյն կամարաց ճեղքե-
րը աւելի բացած է, — հարկու-
ղութեւն է ի դործ նորոգութեան
ձեռնարկել անյատար :
— Տիգրիսի Նոր Դար լրագիրը,
մասնաւոր հեռագրէ մը առնելով
կը գուժէ Լոնտոնի Հայոց հովիւ
Տ. Նսայի վարդապետի մահը : Գը-
րած եւր քանի մը շարաթ յառաջ
թէ՛ այս վարդապետը Լոնտոնէն
եղած է, իւր առաջնորդութեամբ
հաստատեալ հայկական մատուռն
հասցնելու անբաւականութեան
պատճառաւ փակելով :
— Էջմիածնի Արարատ ամառիւն
հետեւեալ ծանօթութիւնն հրատա-
րակած է՝ Կովկասու կուսակալին յեղ-
մածին սցեներութեան վերայ :
«Մայիսի 18 ին ժամը 11¹/₂, Տէր
կառավարչապետն Կովկասու Իշ-
խան Ս. Մ. Գոնդուկով-Վորասկո-
վը բարեհաճեց սցենը Ս. Էջ-
միածին : Նորին պայծառափայլու-
թեան ընդունելութիւնը կար-
գադրութեամբ Վեհափառ Կա-
թողիկոսի աղգիս եղաւ ըստ ա-
մենայնի համապատասխան բարձր
կոչման և անուան Իշխանի, որը
Ս. Էջմիածնի պարիսպը ոտք կու-
լեւուն պէս ուղղակի գնաց Տա-
ճարը, աղօթեց, և թանգարանը
դիտելուց յետոյ՝ գնաց Վեհափառ
ուր առաջուց պատարասութեան
եւակում մի փոքր հանդիստ առ-
նելուց յետոյ, մտաւ Վեհափառ
կաթողիկոսի դահլիճը : Այստեղ
Նորին Օծութիւնը ունենալով իւր
չուրջ Արքեպիսկոպոսներ և ե-
պիսկոպոսներ, ողջունեց Նորին
պայծառափայլութեանը : Տէր Կա-
ռավարչապետն առանձին իմն սի-
րով և յարգանքօք պատասխանեց
ողջունին, առեւայնելով թէ՛ դիտ-
մամբ իւր ճոռապարհորդութիւնը
սկսեց Նրեանայ նահանգից, որ-
պէս զի քանի Վեհափառ չէ՛ դը-
նացել ամառանոց, կարողանայ իւր
առեւակցութեան լուսնալի կա-
տարել : Ս. յուհառ Վեհափառը
ունեցաւ իշխանի հետ երկարատեւ
առանձին խօսակցութիւն . թարգ-
մանն էր Սինօղի առանձին յանձ-
նարարութեանց ատիճանաւոր Պ.
Ռ. Մեկը — Աղամեանը : Ժամը
11¹/₂ ին մատուցվեց նախաճաշիկ .
սեղանի հրաւիրուած էին նաև
Վարդապետի պետական վար-
չութեանց մեծաւորները . նախա-
ճաշիկի միջոցին Վեհափառը ոտի
կանգնելով առաջարկեց բաժակ
Ռուսիոյ Կայսեր կենացը, իսկ ճե-
մարանի երգեցիկ խումբը երգեց
«Տէր կեցո՛ւ դմբաքն» : Նորին
պայծառափայլութիւնը կամե-
նում էր արդէն Վեհափառի կե-
նացը խմել, երբ Նորին Օծութիւ-
նը կանխեց առաջարկել իշխանի
կենացը որը իւր կողմից իսկոյն ա-
ռաջարկեց և Նորին Օծութեան
կենացը . նախաճաշիկը անցաւ ու-
րախ և վայելուչ հանդիսիւ : Նախա-
ճաշիկից յետոյ կրկին Վեհափառ
ը և իշխանը առանձնացան . ժա-
մը և-ն էր արդէն, երբ Էջմիած-
նի բարձր հիւրը տուեց իւր սրտա-
զին մնաւ բարեւալ աղգիս Կաթո-
ղիկոսին, յայտնելով թէ՛ ուրախ
է շատ որ Էջմիածնի վանքում, ինչ-
պէս նկատել է, տիրում է կարգ,
կանոն և խիստ կարգապահութիւն
և երեսում է որ հայոց սրբափայլը
կառավարվում է մի զօրեղ և

փորձառու բաղկով : Ժամը և 1¹/₂ ին
իշխան կառավարչապետը թողեց
Էջմիածինը և մեկնեցաւ Նրեան :
— Հինգշաբթի թուրք լրագիրը հը-
րատարակած էին հետեւեալ հերագի-
րը, զոր ի Կուաշ (Ի հարաւակողմն
Վանայ) բնակեալ Հայք ուղղած են
առ Մեծ. Եպարքոսն :
«Բարձրեալն Աստուած մեր Օ.
գոստափառ Վեհապետն անաս-
տան պահէ իւր փառաց դահուն
վրայ : Ն. Կ. Վեհափառութեան
բարձր հովանոյն ներքեւ, նա-
հանգիս կուսակալ Վսեմ. Խալիլ
պէյի գովելի ջանից արդիւնքը
կը վայելեմք, և երեք տարիէ
հետէ պիտի ապահովութեան
և հանդարտութեան մէջ կապ-
րիմք որոյ նմանը ըստ վայր տես-
նուած չէր : Հետեւապէս, Տէ-
րութեան ուրիշ հպատակներուն
հետ հաւատարիմ հայ Աղգն
եւս այս բարերարութեան համար
երախտապարտ է : Այն զրոյց
թէ Թիմուր օղուններէն Թահիր
փաշայի սպասուորք Մուրատ և
Հուն անուն երկու անձինք հեռա-
գիր մը յօրինել և դանդաղեց
են թէ Գորդը հայ ընտանիք-
ներ կ'առեւանդեն, և դանդաղան
բռնութիւններ ի դործ կը գնեն, —
այս զրոյց տրտմութեան մէջ խո-
րատուեց հաւատարիմ հայ Աղ-
գը : Ընդ. հայտնեալ Ն. Կ. Վե-
հափառութեան, Բրդաց հետ մեր
ամեն յարաբերութիւնը հաւա-
սարութեան հիման վրայ տեղի
կ'ունենան : Ամենափոքր անիրա-
ւութիւն մը լուսելուն պէս, պէտք
եղած տնօրինութիւնն ի դործ կը
գնէ Վսեմ. կուսակալն, որոյ ա-
շուրջ հսկողութեան շնորհիւ նա-
հանգիս մէջ ո՛չ ոք կը համարձա-
կի բռնութիւն գործել, Հետե-
ւապէս, յիշեալ դանդաղ քա-
տուկ դիտմամբ մը յերկրաւած
զրպարտութիւններ են և ո՛չ այլ
ինչ : Վսեմ. կուսակալին յա-
տուկ ջանից շնորհիւ կատարեալ
բարօրութիւն վայելելով, հանա-
պաղ կաղօթեմք մեր Օգոստա-
փառ Վեհապետին արեւշատու-
թեան համար, որուն ի հաստա-
տութիւն կուղարկեմք այս հան-
րագիրը :»
(Մարտիոյ 18-ին)

Եկեղեցականաց դասէն . — Մոկաց
գաւառակի առաջնորդ Տ. Մարտի-
րոս, Մոկայ վարդապետը և քահա-
նայք Տ. Յակոբ, Տ. Միքայիլ Տ. Դաւիթ :
Աշխարհական երեսերաց դասէն .
— Մարտիրոս, Մանուկ, Գրիգոր,
Սահակ, Զաքար, Քաչիկ, Պոյաճեան,
Տէրմօ, Վարդան, Արուսթ, Դաւիթ,
Պարոն, Յովհաննէս :
Միջնորդ Ներսէս, Տիգրան, Յա-
կոբ, Գալուստ, Աւետիս, Զաքար,
Յակոբ, Դաւար :
Հասարակ ժողովրդէն . — Գրիգոր,
Մուրատ, Հարսեան :
— Մուսա պէյ՝ որոյ ի Կ. Պոլիս
հասնելը ծանուցեալ է՝ հետե-
ւեալ խմատով աղբատարի մը
մատուցած է Օգոստ. Սուլթանի :
«Նուստատ մանկութեան ի վեր
թէ՛ պատերազմի և թէ՛ խաղաղու-
թեան ժամանակ անձնանորդա-
բար և հաւատարմաբար ծառայած
եմ Տէրութեան : Բայց այժմ կը
տեսնեմ որ զիս կ'ամբաստանեն իւր-
բեւ յերեւակ և չարագործ, և այս
առթիւ զրպարտութիւնք կը լըս-
ուին մեր Օգոստափառ Վեհապե-
տին արդարապէս կառավարու-
թեան դէմ : Իսկ ես այս ստալոգ-
զրոյցներէն ո՛չ մէկը չեմ ընդու-

ներ, և վաճառքի են հանում. Պոլսի
գաղ աղաքային խնդիրները
նայապետական երկրի կողմից
կանգնած, բռնադատված կամ
անիրաւուն կրօնական կան, պատրաստ
են դատարանի, երկրի այնպիսի
աւարտները մէջ դնուած են թիւ
օրինաց տրամադրած պատիժն
ի գործ դրուելի վնաս իմ: Իսկ երկ
անմեղ եւ թող զբաղարարից պատ.
ժըռնին: Ուստի, կ'ապաստանիմ
Օգոստոսական վեհապետին ար.
գարտի թեան, որպէս զի իրաւունքն
և անմեղութիւնն երեւան հան.
ուին: Թուրք լրագրիչը որք այս ա.
ղերարդին հրատարակած են, կը
ծանոցանեն թէ Օգոստ. Սուլթա.
նը, ի նկատի առնելով Մուսա
պէյի աղերարդին, հրամայած է
դատական նախարարութեան որ
Մուսայ պէյի դէմ գործադատ ու.
նեցողներն պատկանեալ դատա.
րանաց դիմեն, դատն ըստ օրինի
տեսնուի, և դատական գործու.
ղութիւնը փութով յառաջ տար.
ուին. և երկէ Մուսա պէյի դէմ
գատ ունեցողներն ի Մուշ կամ ի
Բաղէշ են այժմ, Կ. Պոլսի բեր.
ուին, և երկէ ամբաստանողը աղ.
քատ մարդիկ են և վկայներ բե.
րել տալու պէտք ունին, ծախ.
քերը գաւառական անտուկէն
վճարուին, ի վերջ առնուելու
համար դատապարտեալ կողմէն
և ըստ այսմ պատուէրներ հեռա.
գրուին առ կուսակալ Բաղէշի: -
Այս հրամաններն անմիջապէս գոր.
ծադրեցան, և Մեծ-Եպարքոսին
կողմանէ հեռագրեցաւ առ Բա.
ղէշի կուսակալութիւնն, որոյ ներ.
քեւ կը գտնուի Մշոյ գաւառը:
Աւասիկ Մուսա պէյի խնդրագոյն
պատեցին:

« Քէմալէթի » հինի սեպա.
վեթիմտէն չիմայէ գատար սեվ.
վեթը Էպէտմիւտեթը սալթա.
նաթը Սէնիյէի թաճաթիւնէն
փէտաի ճան իտերմէսինէ մու.
հարէպէ վէ մէմուրիյէթէրտէ
հիւանը խրտմէթ վէ իպրաղը սա.
տադաթ խաթը գուլլարընտան
օլտըղմ հալտէ, կէօյա շաղի վէ
պունա միւսմաիլ ֆիլիւլէրէ մէյ.
հուր պիր շախտ տէյէրէ, վէլիի
նիլմիթը պիմինէթ Էֆէնտիպիյին
չու ասըր ատալէթ հարը Հիւսա.
րունըրքնա գարը պիր թաղըմ
թանիլթալը արդ օլտնմըշ.
հալ պու ըի գուլլարը պու թա.
նիլթալըն հիւ պիրնի գապուլ
իթմէյիպ, վէ տէրպարը շէվէթ.
հարարա (Տէրապատէթէ) կէլիպ
հալիպի աթէպէի ֆէլէքմէթիպէի
Շէհնշահիւլէրինէ արը իթմէթ Է.
մէլինտէ պուլընտըղմ սըրատա,
մազալ քէրամաթը միւթ էլիպիյէ
ճէնապը ճիհանպանիլէրի շէրէֆ
սուտուր վէ սուսուհ պուլըլընտը
իւղէրինէ, տէրճալ եօլա տիւշիպ,
Պապը ատալէթմէպը Զըլլալա.
հիւլէրինէ սըղընարադ կէլիպի: Եւ
հալտէ գուլլարընտան պիր կէօ.
նա զարար վէ զիյան վէ զուլմ ու
թէատուր կէօրէն վէ խտտա ի.
տէն հէր քիմիլէր իսէ, մէրէլի ա.
տալէթը Շէհնիլարիլէրինտէ հա.
ղըրմ. պու թէրթիպ վէ թա.
նի օլընան ֆիլիւլէրտէ զիմմէտալ
իսէմ թէտիպիւմ, վէ պիլիւ.
նաճ օլտուղըմ հալտէ աթֆ օ.
լընան ֆիլիւլէրտէ տօլալա սահա.
պը թանիլթալըն ինքաի միւսա.
ղալթալը իւլէ հաղըրմէն զահիլէ
իւրաճընը պապը մէրճալմէթ ճի.
հանպանիլէրինէ սարըլարադ ար.

զա ինթիսար է. լլէրիւմ: Օլ պապ.
տէ վէ գաթմէպէի ահլալալէ իրա.
տէ վէ ֆէրման՝ հաղըթիւթ վէլի
իւլ էմր. Էֆէնտիպիյի հաղըթիւթ.
րինին տիր:» Մէրադէյալէ
Մուսա պէյի գուլլարը

ՆԵՐՈՒՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հոգաւոր դրամատէր Պ.
Հիւլը մայրաքաղաքի կուգոյ ա.
ռալիկայ Օգոստոս ամսոյ վեր.
ջերը:

— Պոմպէի գաղղիական հիւ.
պատու Պ. Կապէն՝ Տրապիզոնի
հիւպատոս կարգեցաւ:

— Հալէպի կուսակալն՝ որ նա.
հանդին մէջ չըմագայիլ ելած է,
Մարաշ հասնելով՝ յատկապէս
քննութիւն բացեր է տեղւոյն կա.
ռալարական անտուկէն գոցողած
1000 ոսկին համար:

— Կարնոյ պաշտօնական լրա.
դիրը կը հրատարակէ թէ ձերբա.
կալեցաւ Ն.գաղալը Տուրուին ա.
նուն աւաղակապեան և իւր խում.
բը, որ մօտեւ երկնայի Սհար.
ճըզ գիւղին մէջ վարդան անուն
Հայու մը վերայ ալ յարձակած
ու կողպած էին:

— Նէշէթ պէյ՝ որ երբեմն
Պէրլինի և Սթէնիի դեսպանու.
թեան պաշտօնները վարած է, -
զինուորական բարեկարգութեանց
յանձնաժողովոյ անդամներէն
Ֆէյդուլլահ փաշա, - Տրապիզոնի
հետեւակ զօրաց պետ Սէլիմ
պէյ, - Վիւսիւլիսանէի համարակալ
Ֆէրհատ Էֆէնտի, և Սէլանիլի
նախկին կուսակալ Հասան Թահ.
սին փաշա մեռան:

— Սերպիլոյ հրաժարեալ ար.
քայն Միլան տակաւին մայրա.
քաղաքի կը գտնուի, և քանի մ.
ընէ հետէ ֆէս կը գնէ զուլթը Ու.
կողմն որ երթայ, կառավարա.
կան պաշտօնատարաց և ժողո.
վրդեան կողմանէ մեծարանօք կըն.
դուուի:

— Այս շարքիւ, հրապարակին
վրայ շատ գնուեցաւ թափօլիյէ
արժէթիլմէն, և 9.50 և 9.50 և 9.50
և 9.50 հասաւ: Մինչև ցարդ.
այս գործողութիւնը Պորապէն
գուր կը լինէին, բայց այժմ Պոր.
ապին մէջ տեղի կ'ունենան: -
Մինչև 1299 տարին, Պետութիւնն
այդ թուրքը կընդունէր ի վճա.
րումն արքունի գանձուն պարտք
մնացած գումարներուն. բայց
որովհետեւ դեռ շատ պարտք կը
մնայ, կառավարութիւնն ընդու.
նեցութեան պայմանաժամն երկու.
րաձգեց մինչև 1301: Արդ,
ըստ որում գաւառները մեծ
գումարներ կը պարտին, անշուշտ
կօզմին այս տնօրէնութենէն:
Այս պատճառաւ է որ շատ կը
փնտռուի այս արժէթիլմէն, և
կրնայ առաջուան պէս բարձրա.
նալ մինչև 22 և 25:

— Ըստ նոր վիճակադրու.
թեան՝ մայրաքաղաքի հիւլէնա.
կան հիւպատոսարանի իրաւասու.
թեան ներքեւ կը գտնուին 28339
հիւլէն հպտակը: 27 և 10՝ ի Կ.
Պոլսի, 64 և 1 ի Նիկիոմիդիա, 22 և
1 ի Պանտրամ, 14 և 2 յերթէր, և
9 ի Պանտրամ:

— Տիարպէրի երեւելիներէն
Էմին Էֆէնտիի որդին մեռեր է
մեղուի մը խալթած մատը բե.
րանը տանելուն պատճառաւ կո.
կորդը ուռնալով:

— Ագ հիսարի մէջ ուժղին

դեմնաշարժ մը պատահեր է բայց
անփնտռ:

— Բաղէշի գաւառական լրա.
դիրը գրած է թէ՝ Խալթ գաւա.
ռի մերձակայ Ներքով լեռն ու.
րածուող ոչնարաց հոտի մը վե.
րայ Մարտի 15 ին կայծակ իջնե.
լով, կոտորած է 200 ի չափ ոչ.
խար:

— Ահնայ Ապանոս գիւղի մէջ
16 տուն հեղեղներէ ողողուեր
վեր, և կին մը փրատակաց ներքեւ
մեռեր է:

— Էյուսլի բնակիչներէն և
Ֆէսխանէի գործաւորներէն 30
տարեկան թուրք մը 12 տրամ
անգղիական աղ եփեր խմեր է
լուծման համար. բայց սաստիկ
խիթով մեռեր է քանի մը ժամ
ետքը:

— Անցեալ շաբաթ առաւօտ
մայրաքաղաքի մէջ պատահած
սաստիկաշուն մըրկին՝ որոյ նման.
ըստ վկայութեան ծերոց՝ 70-80
տարեի հետէ տեղի ունեցած է,
ժողու և յամարի վերայ բազում
աղերից և ֆլաուց պատճառ ե.
ղաւ, բայց բարեկարգաբար մարդ.
կային կորուստը նուազ է: Այլ և
այլ թաղերու մէջ տուններ կործա.
նեցան կամ ֆլաուցան, բազում
բարձրաբերձ և հաստարմատ նո.
ճիւղեր և հինաւոր ծառեր ար.
մատարի խլեցան. կայծակ իջնե.
լով նաւակի մը վերայ՝ նաւակն ու
նաւավարը ծախաղիւ եղան. տուն
մը սկսաւ այրիլ կայծակէն, և
սենեակ մը այրելէն ետք կարելի
եղաւ հրդեհին առաջն առնուլ.
նաւակի մը նաւավարն փոխէ լե.
ղապատառ լինելով ինկաւ մեռաւ.
չատ աղակիներ ջարդակոտոր ե.
ղան: Ինչպէս մըրկին՝ բուռն նոյն.
պէս և անձրեւ յորդաշոտ և կար.
կուտն բուռն ու խոշոր էր: Նոյն
օրը երեկոյն գարձեալ փոթորիկ
և անձրեւ ու կարկուտ, բայց ա.
ռաւօտու չափ սաստիկ և աղետա.
բեր չեղան:

— Մնացեալ կիւրակէ երեկոյ
ի Նիկիոմիդիա ևս բուռն փոթորիկ
մը պատահեր, կէս ժամ անընդ.
հատ յորդ անձրեւ ու կարկուտ
տեղացեր է, բայց առանց մեծ
ֆլաուց:

Պատահեցան, Աստիսան, Պաշտօն և
Պաշտօն - Պոլսոյ նախնական դատա.
րանի անդամ Էօմր Էֆէնտի նոյն
պաշտօնով ի Բերա փոխադրեցաւ, և
Բերայի նախնական դատարանի ան.
դամ Սապիթ Էֆէնտի նոյն պաշտո.
նով ի Կ. Պոլսի: - Երրորդ աստիճանի
Օսմանիյէ պատուանշան՝ Տըթմըր Ա.
տամիլէ Էֆէնտի: - Երկրորդ աս.
տիճանի Մէմուրիյէ՝ Օսմ. Պանքայի
գեղըլտոս զոնուող փաստարանին
գեղըլտայի Ղ. Լալիպիլի, և սորա
որդւոյն՝ չորրորդ աստիճանի Մէմու.
րիյէ: - Յերթի կառավարիչ Մուս.
թափա Բէֆէի փաշա նոյն պաշտօնով
փոխադրեցաւ ի Վինձ: - Պէրաթի
նախնական դատարանի պատժական
ճիւղի նախագահ Նէճիպ Էֆէնտի նոյն
պաշտօնով անցաւ ի Կիօրիճէ: - Կիօ.
րիճէի նախնական դատարանի պատ.
ժական ճիւղի նախագահ Աղաբիտ Է.
ֆէնտի Խալէլի նախնական դատա.
րանի ընդհանուր դատարանի օգնա.
կան անտանեցաւ: - Խալէլի նախ.
նական դատարանի ընդհանուր դա.
տարանի օգնական Խալաֆիմ Հիւսնի
Էֆէնտի Պէրաթի նախնական դատա.
րանի պատժական ճիւղի նախագահ
անտանեցաւ: - Տէֆէլիի գերկուտա.
վարիչ Ալի Զիյա պէյ նոյն պաշտօնով
փոխադրեցաւ ի Զորում, Էնկիւրի
նահանգին մէջ, և Զորումի գերկա.
ռավարիչ Փէրիթիպ պէյ ալ ի Տէֆէլի

նոյն պաշտօնին կոչեցաւ: - Վանայ
վճառքնիլ աստիճանի ընդհանուր դա.
տարանի անտանեցաւ Պաշտօնի վրձ.
առքնիլ աստիճանի ընդհանուր դատա.
խալ Օսման Էֆէնտի: - Վանայ վրձ.
առքնիլ աստիճանի ընդհանուր դատա.
խալ Ալի Եալէր Էֆէնտի ալ նոյն
պաշտօնով փոխադրեցաւ ի Պաշտօն
- Պէրաթի նահանգի թղթակցու.
թեան նախորդ տնօրէն Ֆիքրէթ Է.
ֆէնտի նոյն պաշտօնով ի Պրուսա
փոխադրեցաւ: - Բ. աստիճանի Օս.
մանիլէ պատուանշան՝ Վանայ Բէթիֆ
զօրաց հրամանատար կարգեալ Լիլա
Ահմէտ Համի փաշայի, որ չորեք.
շաբթի մայրաքաղաքէն ուղեւորեցաւ
ի պաշտօնավայրն:

ԱՐՏԱՐԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

— Սպանիոյ աղգային ժողովոյ
մէջ հանրապետական կուսակցու.
թենէ երեսփոխան մը առաջար.
կեր է որ միայնու բանակը 60000
զօրքէ աւելի չլինի. սակայն ժո.
ղովոյն ստուար մեծամասնութիւնը
մերժեր է սոյն առաջարկութիւն.
նը, վիսուարական նախարարին սա.
յայտարարութեան վերայ թէ՝ ըմ.
պանիա ստուար բանակի մը պէտք
ունի, և պարտի ուշադրութեամբ
գիտել գէպերն՝ առանց և ոչ
մէկ պետութեան դէմ վեճ յա.
րուցանելու:

— Իտալիոյ կառավարութիւնն
ամենայն փութով յառաջ կը վա.
րէ՝ գաղղիական սահմանաց վե.
րայ ամբողջական չինութեան գոր.
ծը:

— Նոյն ինքն նախարարապետն
Աւստրիոյ ի պաշտօնէ հերքեց աչ.
ղոյցը թէ՝ Ռուսիոյ և Սերպիոյ
կառավարութեանց մէջ մասնաւոր
գաղղիական մը կընդունած է: Այս.
պանի զոյցներ վերջին ժամանակ.
ներս յաճախ կը հրատարակուին՝
Սերպիոյ արդի վարչաց ի սուսա.
կան կուսակցութեան լինելուն
պատճառաւ:

— Զվիցերիի աղգային ժողովը
կառավարութեան բացարձակ ար.
տօնութիւն տուեր է՝ ի հարկի պա.
տերազմական ամեն պիտոյք հայ.
թայթելու համար:

— Աւստրիոյ պատուիրակու.
թեանց ժողովին մէջ հարցուցեր
են արտաքին գործոց նախարարին
թէ՝ պատերազմ պիտի լինի, թէ՝
ոչ, և նա պատասխաներ է. - «Ես
ևս համալիր կը գտնուիմ նոցա՝
որ կընդունին թէ կարելի չէ վաղ
կամ անագան պատերազմի մը ա.
ռաջն առնուլ, բայց կը փափա.
րին որ ուշանայ կարելի եղածին
չափ. նա որ առանց բռնադատիչ
պատճառի սկսի պատերազմը, կը
նմանի բժշիկ, որ անբուժելի զրտ.
նեցով հիւանդ մը՝ գիւղ մը կուտայ
որպէս զի հիւանդն անմիջապէս
մեռնի. լաւագոյն ևս է որ քանի
մը տարիէ հետէ տեղութեանց ը.
րած զինուորական ահագին ծախ.
քերն ի դուր վատնուին քան հա.
մաղային պատերազմ մը մղելու
գործածութիւն. եթէ բարձր քաղա.
քականութիւնն յաջող ընթանայ,
Պալանտեան միջադէպը՝ որ այն.
քան կարեւոր կը համարուին այժմ,
մեծ ֆլաւ չպիտի պատճառեն, և
ամենայն ինչ իւր սովորական ըն.
թացքը պիտի առնու. մեծ սխալ
կը լինի թեթեւ ֆլաուտ մը առթիւ
միջամտել և ծանրագոյն ֆլաուտներ
յառաջ բերել:»

— Գաղղիոյ Նոմէպէն գիւղի
մէջ հարսանեկան հանդիսի առ.
թիւ տրուած սեղանի մը վերայ,
բաց ի հարսէն և քանի մը անձէ,

հրաւիրեալք ուսելով տեսակ մը
անուշեղէնէ (վանիլեալ զրէմա),
ամենքն ալ՝ 18 հոգի, ժամէ մը
ետքը սկսեալ են տանջուիլ սաստիկ
խիթէ, և հետեւեալ օրը փեսայն
ու աղջիկ մը մեռեր են:

— Ի Պոմպէ հարուստ Պրահ.
մանի մը կինը չուղելով ապրիլ յետ
մահու ամուսնայն, ափիսնով ինը.
նասպան եղեր է:

— Ի Պիւճիւ չոգեկառաց եր.
կու կարաւանք մէկմէկու բաղին.
լով՝ 19 հոգի մեռեր և 15 կառք
ջարդակոտոր եղեր են: Ամերի.
կայի Լանրուժ բուռած տեղն ալ
այսպիսի բաղինան գէպը մը պա.
տահեր, 15 հոգի մեռեր, և բաղ.
խումն գետի մը վերայ լինելով՝
34 կառք ջուրը գահավիժեր են:

— Այս օրերս Փարիզ հասեր
է Սենեկայի (Ուրիկէ) Տիւնահ-Սա.
լիֆու անուն թագաւորն՝ իւր ա.
մենէն վերջին կնոյն, 17 օրդուց
միոյն, եղբօրն, եղբօրորդւոյն և
մէկ նախարարին հետ: Գաղղիոյ
կառավարութիւնն յատուկ բնա.
կարան տուեր է:

— Աւստրիոյ Կայսեր թոյլտը.
նութեամբ, խումբ մը պուլկար
սպայք պիտի մտնեն Վիեննայի
զինուորական Սկադրմիւսն, և
Աւստրիոյ պիտի ծառայեն իրեւ.
սպայակոյտի սպայ և բանակին
պարենաւորման վարչութեան մէջ:

Գ Ր Ա Մ Ս Կ Ա Ն

Կ. Պոլսի 23 Յունիս 1889

Օսմանեան Վանսուլտէ . . . 17-35
Բուսնիլի երկաթուղի. Ճրանք 61-25
Թրամուէյ . . . 1-0-460-
Օսմանեան լիւրան 100 դրուշէն
Մէմուրիյէ . . . 108-26
Մէթալք . . . 402-
Հինգիոց . . . 404-
Վեցիոց . . . 104-
Բուսնի թղթագրութ . . . 8-90
Բուսնի արծաթ . . . 77-25
Ռուսիոյ Բու . . . 91-30
Գաղղիական լիւրա . . . 87-35
Անգլիական . . . 110-35
Գրիկոյ . . . 51-5

ՍՅՈՒՆ ԵՒ ՍՅՈՒՆ

XXX Գաղղիոյ Այծ: - Ընդ.
հանրապէս կը կարծուի թէ Գա.
ղաթիոյ այժը թիւղթի բարձր լե.
րանց վերայ բնակող աղին այժէն
սերած է, և միւսնապան հասաւ
բակ այժին մէկ որոշ տեսակը կը
համարուի: Սոյն այժը Փոքր Ասիոյ
լեռանց վրայ մանաւանդ Գաղա.
թիոյ կողմերը Ֆիլիք Քէլիսի ան.
ուամբ բազում տեսակներ ունի:
Գաղաթիոյ այժին արունքուն եղ.
ջիւղները պարտաճեւ երկայն, և
էգերունը՝ կարճ և քիչ մը հորի.
զոնական դրեւ է: Գաղաթիոյ
այժին պոչը ցցունաւոր է: Արու.
ներուն երկայնութիւնը, քիթի ծայ.
րէն մինչև պոչին ծայրը, 1 մեթր
33 հարիւրորդամեթր է, և բարձ.
րութիւնը՝ 68 հարիւրորդամեթր
է. էգերուն երկայնութիւնը՝ 75
հարիւրորդամեթր, և բարձրու.
թիւնը՝ 60 հարիւրորդամեթր: Ըս.
տինքը կիսադեղաձեւ են: Սոյն
այժերուն գլխաւորաբար մաղերը
մետաքսանման, նուրբ, երկայն և
առատ և ոլորուն և պատուադա.
ձեւ և կարի յարգի են: մաղերն
ամբողջ մարմինը և ոտքերուն մին.
չեւ կէսը կը ծածկեն և եղջերաց
յատակը շրջապատելով վար կը
կախուին: Ընդհանրապէս ճերմակ
են, բայց կան գորշադոյն և շեկ.
որակներ. միայն ճերմակ եղող.
ներուն մաղերը կը գործածուին
կերպաս գործելու համար: Մաղը

